

ئەنفلوئەنزا بالىندەيان

د. عارف جىتۆ

ئەقە ھەيامەكە، د ھەمى دەزگەھىن راگەھاندنى دا ب مشەيى بەھسى ئەنفلوئەنزا بالىندەيان دەيتە كرن. ئەق نەخۇشيا كۆزەك ژ ئەگەرى دەستىومردان و سەردەريا دگەل بالىندەيان پەيدا دبىت. ئانكو نەخۇشى ژ ئەگەرى قايرۇسەكى دەيتە بالىندەيان و ئەق بالىندەيىن تۆشبوويى ب رىكا مشەختبونا بەردەوام قى قايرۇسى كۆزەك دگەل خۆ دگىرىنن.

ب رىكا پىساتىي بالىندەيان و باى و پەر و پىن پىس بۆ تەير و تەوال و مرىشكىن ناڧمالى دەيتە قەگۈھازتن.

دەمى مروق سەردەريى دگەل مرىشك و تەير و تەوالىن ناڧمالى دكەت، دوور نىنە ئەق قايرۇسە كو دبىزنى (H5 N1) بچىتە د ناڧ لەشى مروقى دا و ھەر دەمى مروق تۈۈش دبىت، دوور نىنە پى بمرىت. چۈنكو زارۇكىن دەلال و خۇشتقى گەلەك ھەز ژ تىكەھلىا مرىشك و چىچەلۆك و تەيرىن كەھى دكەن، ھەرە رىكىن خۆ پارازتنى ژ قى نەخۇشيا كۆزەك بۆ شروڧە بكەين.

ھەلبەت ژ مېژە يا ھاتىە گۆتن كو خۆ پاراستن چىترە ژ چارسەركرنى، ئەقجا داکو ئەق نەخۇشيە ل باژىرى مە بەلاڧ نەبىت، ھەرە پىگىرىي بڧان رىكىن خۇپارازتنى بكەين:

۱- ھەردەم دەستىن خوە ب ناڧا پاقر و سابىنى بشون.

۲- نابىت زارۇك (مەزن ژى) خوە نىزىكى تەير و تەوالان بكەن و باشتەرە چ جۆرە دەستىومردان و سەردەريى دگەل نەكەن.

۳- ئەگەر مالەكى قىا مرىشكى بلىنىت، ھەرە ب باشى بەيتە كەلاندن و ھەتا پلەيا (۷۰)ى بەيلىنە ل سەر ناگرى.

۴- ئەگەر بەرسىڧ بەيتە زارۇكەكى ھەرە ماسكىن ل گورەى شىرەتىن نوژدارى بداننە بەر دڧن و دڧنى وى. و يا باشتەر ئەوۋە كو ب زووترىن دەم بەيتە چارسەركرن.

۵- ھەردەمى ئىكى گومانەك ژ بالىندەيەكى ناڧمالى بر، ھەرە ب زووترىن دەم ئاگەھداريا دەزگەھىن پەيوەندىدار بكەت.

پىگىرى ب ڧان شىرەتان وە ژ ئەنفلوئەنزا بالىندەيان دپارىزىت و پارازتنا ساخلەميا جڧاكى مە ژى دكەت.